

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

CEZA İNFAZ KURUMLARI İLE TUTUKEVLERİ İŞYURTLARI KURUMU

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	6
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	7
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM BULGULARI.....	9
8.	EKLER.....	22

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu	4
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu.....	5

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Alınan Sipariş Avanslarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi
2. Hurdaya Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Kayıt Altına Alınmaması
3. İdare Tarafından Yapılan Bina Alım, İnşa, Onarım ve Demirbaş Alımlarının Varlık Hesabına Dönüştürülmemesi, Doğrudan Giderleştirilmesi
4. İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde ve Kullanımında Bulunan Taşınmazların Envanter ve Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması
5. Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Gelecek Aylara/Yıllara ait Gelirler Hesabında Takip Edilmemesi
6. Tahsil Edilemeyen Alacakların Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına Aktarılmaması
7. Taşınmazlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Kayıtlı Değerine Eklenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Ticari Ünitelere Ait Ortak Gider Tüketim Bedelinin Tahsilatının Yapılmaması, Tahsilata İlişkin Takip Sisteminin Kurulmaması ve Kontrollerin Geliştirilmemesi
2. Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan ve Belirli Bir Süreyi Gerektiren Mal Alımlarında Sözleşme İmzalanmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, 06.08.1997 tarih ve 4301 sayılı Kanun ile Adalet Bakanlığına bağlı olarak, hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarının korunup geliştirilmesi veya bir meslek ve sanat öğrenmelerini sağlamak; bu suretle üretilen ekonomik değerleri pazarlamak için işyurtları açmak ve bunların bütün mali ve idari işlerini bir merkezden düzenlemek ve yönetmek amacıyla kurulmuştur.

Kurum, özel kanunla düzenlenmiş, özel bütçeli bir kamu idaresi olarak yapılandırılmıştır.

Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun'un adı 10.05.2018 tarihli ve 7142 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 02.07.2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 64'üncü maddesi ile "Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna ilişkin Bazı Mali Hükümlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun" olarak değiştirilmiş ve 1 ila 6'ncı maddeleri, 7'nci maddesinin birinci ila altıncı fıkraları, 8'inci maddesinin birinci fıkrası, 9'uncu maddesi, 20'nci maddesi, 21'inci maddesi, geçici 1 ve geçici 2'nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

15.07.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 74'üncü ila 81'inci maddelerinde Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna ilişkin hususlar yeniden düzenlenmiştir. 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 75'inci maddesinin (h) bendinde 4301 sayılı Kanun'a atıfta bulunulmuştur.

Anılan Kararname'nin "Amaç" başlıklı 74'üncü maddesine göre ilgili bölümün amacı, hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarının korunup geliştirilmesi veya bir meslek ve sanat öğrenmeleri amacıyla çalışmalarını sağlamak üzere işyurtları açmak ve bunların bütün mali ve idari işlerini bir merkezden düzenlemek ve yönetmek amacıyla Adalet Bakanlığına bağlı ve özel bütçeli Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun kuruluş, teşkilât, görev ve yetkilerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Kurumun başlıca mevzuatı aşağıda yer almaktadır:

- 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları İle Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun (703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan değişiklik sonrası; “Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna İlişkin Bazı Mali Hükümlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun),

- 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi,

- 13.12.2004 tarihli 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun,

- İşyurtları Ortak Üretim ve İşbirliği Programının Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik,

- 20.03.2006 tarihli ve 2006/10218 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük,

- Ceza İnfaz Kurumları İle Tutukevleri İşyurtları Kurumu ve İşyurtlarının İdare ve İhale Yönetmeliği,

- İşyurtları Kurumu ve İşyurtlarında Kullanılan Maliyet Hesapları ile Tutulacak Defter ve Belgelerin Düzenlenmesine Dair Yönerge,

- İşyurtları Kurumu Mevzuatı Uygulamaları Hakkındaki Genelge 14.01.2010 tarih ve 137/3 sayılı Genelge.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İşyurtları Kurumu, kurulduğu 1997 yılından itibaren Adalet Bakanlığına bağlı, belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere gelir tahsis edilen ve bu gelir üzerinde harcama yetkisi bulunan, kuruluş çalışma ve esasları da özel kanunla düzenlenen bir kamu idaresi olarak faaliyet göstermektedir.

İşyurtları Kurumunun organları; İşyurtları Kurumu Yüksek Kurulu ile Daire Başkanlığı ve İşyurtlarıdır. İşyurtları Kurumu Yüksek Kurulu; Bakanın görevlendireceği Bakan Yardımcısının başkanlığında, Bakanın belirleyeceği toplam 5 üyeden oluşur. Adalet Bakanı, gerekli gördüğü hallerde İşyurtları Kurumu Yüksek Kuruluna başkanlık etmektedir. Daire Başkanlığı; Daire Başkanı ile yeteri kadar tetkik hâkimi ve diğer personelden oluşur. İşyurtları Kurumunu, İşyurtları Kurumu Yüksek Kurulu Başkanı temsil eder.

2023 yılı sonu itibariyle Kurum merkez teşkilatında; 1 daire başkanı, 4 tetkik hâkimi, 1 şube müdürü, 2 ikinci müdür, 1 yazı işleri müdürü, 1 uzmanı, 3 sayman, 1 öğretmen, 1

araştırmacı, 3 mühendis, 1 yazılım geliştirici (mühendis), 1 veteriner hekim, 1 şef, 7 bilgisayar işletmeni, 8 veri hazırlama ve kontrol işletmeni, 8 zabıt kâtibi, 4 memur, 1 teknisyen, 2 tekniker, 1 infaz ve koruma baş memuru, 48 infaz ve koruma memuru, 5 şoför/hizmetli/işçi olmak üzere toplam 105 personel çalışmaktadır.

Taşra teşkilatında ise; 364 işyurdu müdürlüğünde müdür, muhasebe yetkilisi, idare memuru, ambar memuru ve teknik personel görev yapmaktadır. Personelin temini Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından sağlandığı için kadroları da Genel Müdürlüğün kadrolarıdır ve personelin mali ve sosyal hakları Adalet Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

1.3. Mali Yapı

İşyurtları Kurumunun bütçesi; merkez bütçesi ile taşrada yer alan 364 adet işyurdu bütçesinden oluşmaktadır. İşyurtları Kurumu ve işyurtları bütçeleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun yanı sıra, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu ve İşyurtlarının İdare ve İhale Yönetmeliği'nin "Program ve Bütçe" başlığını taşıyan 9'uncu bölümündeki esaslar çerçevesinde düzenlenmektedir.

İşyurtları Kurumunun sermaye ve gelir kaynakları 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 80'inci maddesinde belirtilmiştir. Bu gelirler:

- a) İşyurtları faaliyetlerinden elde edilen gelir ve kârlar,
- b) 30.6.1934 tarihli ve 2548 sayılı Kanunun 1'inci maddesine göre tahsil edilen harçlar ile 2'nci maddesine göre alınacak yiyecek bedelleri,
- c) 492 sayılı Harçlar Kanununa göre alınan yargı ve noter harçlarının % 35'i,
- ç) Ceza infaz kurumları ile işyurtlarının hizmet dışı bırakılan eşya ve araçlarla diğer malzemelerinin satışından elde edilen gelirler,
- d) Bağış ve yardımlar,
- e) Faiz ve sair gelirlerdir.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 80'inci maddesine göre İşyurtları Kurumu bütçesinden, İşyurtları Kurumu Yüksek Kurulunca belirlenen miktar ve esaslar dâhilinde; Kurumun hizmet ve çalışmalarının yürütülmesiyle ilgili her türlü döşeme, demirbaş, makine, teçhizat, kara, hava ve deniz taşıtları alımı, bakımı, onanım, işletilmesi ve diğer tüm giderleri

ile Bakanlık merkez ve taşra teşkilâtı ile bağlı kuruluşlarının bina alım, inşa, onarım, demirbaş, araç, gereç ve sair her türlü ihtiyaçları için harcama yapılabilir. Harcanmayan kısımlar, İşyurtları Kurumunun ertesi yıl bütçesine devredilir. Ancak ceza ve infaz kurumları ve tutukevlerinin ihtiyacı için ayrılacak tutar, işyurtları öz gelirlerinin % 90'ından az olamaz.

Kurumun 2023 yılına ait ödenekleri ve gider gerçekleştirmeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekleri Tablosu

Kodu	Giderin Türü	2023 Bütçe Ödeneği (TL)	2023 Yılı Sonu Ödeneği (TL)	2023 Gerçekleşme (TL)
01	Personel Giderleri	197.511.000,00	290.571.000,00	261.572.357,82
02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	21.513.000,00	29.253.000,00	23.894.266,42
03	Mal ve Hizmet Alımları	4.780.752.000,00	12.720.611.700,00	12.108.801.922,07
05	Cari Transferler	92.000,00	92.000,00	0,00
06	Sermaye Giderleri	1.962.667.000,00	3.506.607.000,00	1.123.463.573,20
	Toplam	6.962.535.000,00	16.547.134.700,00	13.517.732.119,51

7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu gereği, Kurumun bütçe başlangıç ödeneği 6.962.535.000,00 TL'dir. Yılı içerisinde bu ödeneye toplamda 9.584.599.700,00 TL 7427 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin 5'inci bendine göre (F) işaretli cetvelin ödenekleştirilmeyen finansman karşılıklarının ödenekleştirilmesi ve (B) işaretli cetvelin belirtilen tahmini tutar üzerinde gerçekleşen gelirin eklenmesi suretiyle 2023 mali yılı ödeneği 16.547.134.700,00 TL olmuştur. Yıl sonu itibarıyla toplam 13.517.732.119,51 TL harcama gerçekleşmiştir.

2023 mali yılı sonunda gerçekleşen 13.517.732.119,51 TL'lik harcamanın %89,57'sini mal ve hizmet alım giderleri, %8,31'ini sermaye giderleri, %1,93'ünü personel giderleri oluşturmaktadır. Harcamaların büyük çoğunluğu mal ve hizmet alımları kaleminden yapılmıştır.

Kurumun 2023 yılına ait gelir gerçekleştirmeleri aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırılması Tablosu

Kodu	Gelirin Türü	Gerçekleşen Gelir (TL)
01	Vergi Gelirleri	1.301.295.571,10
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	11.511.248.267,51
04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.160.193.491,50
05	Diğer Gelirler	215.150.402,38
06	Sermaye Gelirleri	6.350,00
	Bütçe Gelirleri Toplamı	14.187.894.082,49
	Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler (-)	8.516.669,09
	Net Bütçe Gelirleri Toplamı	14.179.377.413,40

2023 yılında elde edilen gelirin %81,13'ünü teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, %9,18'ini vergi gelirleri, %8,17'sini alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler ve %1,52'sini de diğer gelirler oluşturmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre İşyurtları Kurumunun 2023 yılı faaliyet gideri 12.622.597.319,31 TL, net faaliyet geliri 16.753.037.727,39 TL olup, dönem olumlu faaliyet sonucu 4.130.440.408,08 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, 27.12.2014 tarih ve 29218 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete ile yayımlanarak yürürlüğe giren Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak muhasebe işlemlerini yürütmektedir.

Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunda (merkez muhasebe birimi hariç) çeşitli faaliyet kollarında üretim yapılması nedeniyle ayrıca maliyet hesapları kullanılmaktadır. Maliyet muhasebesi uygulamasında 7/A seçeneği tercih edilmektedir. Maliyet hesaplarının tutulmasında İşyurtlarında Kullanılan Maliyet Hesapları ile Tutulacak Defter ve Belgelerin Düzenlenmesine Dair Yönerge'de belirtilen hususlara uyulmaktadır.

Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu ve İşyurtlarının İdare ve İhale Yönetmeliği'nin "iş programı ve bütçe" başlığını taşıyan 9'uncu bölümdeki esaslar dairesinde; iş programı, işyurdunun bir yıllık faaliyetini kapsayacak şekilde düzenlenir. İş programı, matbu örneğindeki sıraya ve işyurdunun iş kollarına göre, gelir kaynaklarını göstermek ve elde edilecek tahminî gelir miktarını bir önceki yıla ait gelirlerle mukayese etmek üzere, yapılacak

işler için sarf olunacak harcamaları bütçe giderlerindeki tertip sırasına ve samimiyet ilkesine göre hazırlanır. İşyurtları, Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan Analitik Bütçe Sınıflandırılması esaslarına uygun olarak bütçelerini hazırlarlar.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.

İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.

Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Hassas görevlere ilişkin prosedürler, belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.

İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.

İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.

İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir.

Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur.

Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, uygulama sonuçları, yönetici görüşleri, iç ve dış denetim sonucunda düzenlenen raporlara ilişkin çalışmaların henüz tamamlanmaması nedeniyle değerlendirilmemektedir.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Alınan Sipariş Avanslarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Hükümlü ve tutuklulardan alınan sipariş avanslarının 340 Sipariş Avansları Hesabı yerine 333 Emanetler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 340 Alınan Sipariş Avansları Hesabının niteliği ve işleyişinin açıklandığı 273 ve 274'üncü maddesinde; ilgili Hesabın mal ve hizmet satış faaliyeti olan kamu idarelerinin gelecekte yapacağı mal ve hizmet teslimleriyle ilgili olarak peşin tahsil ettiği avans tutarlarının izlenmesi için kullanılacağı, vadeleri bir yıl veya faaliyet

dönemi ile sınırlı olarak alınan sipariş avanslarının bu Hesaba alacak, 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Mevzuat hükümlerine göre, teslimden önce yapılan tahsilatlarda alınan tutarın muhasebeleştirilmesinde 340 Alınan Sipariş Avansları Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmekte, sonrasında ise siparişe konu malın veya hizmetin teslimi yapıldığında ilgili hesaba borç kaydı ile hesabın kapatılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; bazı ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklulara gazete satışı yapıldığı, sipariş miktarına göre hesaplanan gazete bedellerinin peşin tahsil edildiği ve sonrasında alınan sipariş bedeline uygun olarak gazetelerin tesliminin yapıldığı tespit edilmiştir. Peşin tahsil edilen tutarların 340 Sipariş Avansları Hesabı yerine, 333 Emanetler Hesabına kayıt yapıldığı belirlenmiştir.

İdare, bulgu konusu hatalı uygulamanın düzeltilmesi için tüm taşra birimlerine 19.04.2024 tarihli 6636 ve 6644 sayılı yazılar ile gerekli bilgilendirmenin yapıldığını bildirmiştir.

Alınan sipariş avanslarının mevzuatta belirtilen hükümler doğrultusunda 340 Sipariş Avansları Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Hurdaya Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Kayıt Altına Alınmaması

İdarenin çeşitli birimlerinde maddi duran varlıklardan hurdaya ayrılanlar olduğu halde, bunların kayıt altına alınmadığı, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299 Birikmiş Amortismanlar Hesaplarında takip edilmediği tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı" başlıklı 214'üncü maddesinde, söz konusu hesabın çeşitli nedenlerle kullanılma olanağını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

215'inci maddesinde ise; söz konusu varlıkların kayıtlı değerleri üzerinden 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarının 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, muhtelif birimlere ait maddi duran varlıkların kullanılmaz hale

geldiği için hurdaya ayrıldığı, ancak bunların 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında, bu varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının da 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabında izlenmediği görülmüştür.

İdare, bulgu konusu hatalı uygulamanın düzeltilmesi için tüm taşra birimlerine 19.04.2024 tarihli ve 6644 sayılı yazı ile gerekli bilgilendirmenin yapıldığını bildirmiştir.

İdarece hurdaya ayrılan maddi duran varlıkların 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabında izlenmemesi nedeniyle, mali tablolarda söz konusu Hesaplar eksik tutarla yer almaktadır. Hurdaya ayrılan maddi duran varlıkların mevzuatta öngörüldüğü şekilde 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına kayıt edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İdare Tarafından Yapılan Bina Alım, İnşa, Onarım ve Demirbaş Alımlarının Varlık Hesabına Dönüştürülmemesi, Doğrudan Giderleştirilmesi

İdare bütçesinden karşılanan, Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilâtı ile bağlı kuruluşlarının bina alım, inşa, onarım, demirbaş, araç, gereç ve sair her türlü ihtiyaçları için yapılan maddi duran varlık alımlarının varlık hesaplarına kaydedilmesi gerekirken kaydedilmediği, doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

4 numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Sermaye kaynakları" başlıklı 80'inci maddesinin beşinci fıkrasında; Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu bütçesinden, İşyurtları Kurumu Yüksek Kurulunca belirlenen miktar ve esaslar dâhilinde; Kurumun hizmet ve çalışmalarının yürütülmesiyle ilgili her türlü döşeme, demirbaş, makine, teçhizat, kara, hava ve deniz taşıtları alımı, bakımı, onarımı, işletilmesi ve diğer tüm giderleri ile Bakanlık merkez ve taşra teşkilâtı ile bağlı kuruluşlarının bina alım, inşa, onarım, demirbaş, araç, gereç ve sair her türlü ihtiyaçları için harcama yapılabileceği düzenlenmiştir.

Kuruluş amacı; hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarının korunup geliştirilmesi veya bir meslek ve sanat öğrenmeleri amacına yönelik olarak çalışmalarını sağlamak üzere işyurtları açmak ve bunların bütün mali ve idari işlerini bir merkezden düzenlemek ve yönetmek olan İşyurdu Kurumu tarafından belirlenen miktar ve esaslar dâhilinde Bakanlık merkez ve taşra teşkilâtı ile bağlı kuruluşlarının her türlü ihtiyaçları için harcama yapılmaktadır.

Fakat İdarenin mali tablolarında, gerçekleştirilen bu harcamalara ilişkin bilgi üreten,

harcamanın niteliğini fiili duruma uygun olarak yansıtan herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Bu kapsamda yapılan büyük bakım onarım ve yapım işleri ödemeleri, demirbaş alımları, hak alımları, ilk madde malzeme alımlarından oluşan harcamaların tamamı gider kaydı ile muhasebeleştirilmekte doğrudan giderleştirilmektedir.

Aslen bu harcamalar; 252 Binalar Hesabı kapsamında bina yapımına, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı kapsamında maddi duran varlık yapım işine, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar hesabı kapsamında tesis, makine, cihaz alımına, 255 Demirbaşlar Hesabı kapsamında demirbaş alımına, 260 Haklar Hesabı kapsamında yazılım, lisans alımına, 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı kapsamında ilk madde malzeme alımına yönelik “Duran Varlık” alımına ilişkin olmaktadır. Tüm bu ödemeler sadece gider kaydıyla muhasebeleştirilerek, mali tabloda maddi ve maddi olmayan duran varlıklar hesabında izlenmemektedir.

İdare mali tablosu, İdare kaynağından karşılanan “Duran Varlık” alımlarının, yapımlarının doğrudan giderleştirilerek mali tabloda varlık hesabında yer verilmemesi nedeniyle fiili durumu gerçeğe uygun yansıtmamaktadır. Bu durum muhasebe ilkelerinin tam açıklama, sosyal sorumluluk, tutarlılık, dönemsellik ilkelerine uygun değildir.

Bu uygulama, kamu idarelerinin, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun hazırlanması amacıyla düzenlenen Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’ne aykırılık teşkil etmektedir.

İdare, bulgu konusuna ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen görüş yazısı doğrultusunda işlem tesis edildiğini bildirmiştir.

İdare tarafından Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşların her türlü ihtiyaçları için anılan birimler adına yapılan harcamaların, muhasebeleştirilmesinin usul ve esaslarının; Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile muhasebe ve mali tablo ilkelerine uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde ve Kullanımında Bulunan Taşınmazların Envanter ve Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması

İdare tasarrufunda bulunan taşınmazlara, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun olarak işlem tesis edilmediği, bu taşınmazların envanter

ve kayıt işlemlerinin tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

Taşınmaz malların yönetimi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'ncü maddelerinde düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmallarının düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere bu Kanun'un 44, 45 ve 60'ncü maddelerine dayanılarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Karar ile yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmelik'in 5'inci maddesinin birinci fıkrasında taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri; kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olarak tanımlanmış; aynı maddenin altıncı fıkrasında da, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde ve kullanımında bulunan taşınmazların kaydı ve yönetimi ile ilgili olarak bu Yönetmelik gereğince yapılması gereken kayıt ve kontrol işlemlerinin bu idarelerin yetkili ve görevli birimleri tarafından yapılacağı hükme bağlanmıştır.

17.03.2017 tarih ve 30010 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile söz konusu Yönetmelik'te değişiklik yapılmıştır.

Buna göre kurumların, 31.12.2017 tarihine kadar taşınmazların fiili envanterini kural olarak maliyet bedeli üzerinden, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara almaları gerekmektedir.

Yapımı İdare bütçesinden karşılanan ve lojman kira geliri elde edilen İdare kullanımında bulunan lojman binaları ile işyurdu müdürlüklerinin kullanımında bulunan atölye ve binaların İdare mali tablosunda yer almadığı görülmüştür.

İdare, bulgu konusu taşınmazlarla ilgili devam etmekte olan değerlendirme ve takas sürecinin tamamlanmasından sonra muhasebe kayıt işlemlerinin yapılacağını bildirmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, İdare yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kayıt ve envanter işlemlerinin bütün olarak tamamlanması ve taşınmazların belirlenen değerleri ile kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Gelecek Aylara/Yıllara ait Gelirler Hesabında Takip Edilmemesi

İdarenin “Ticari Ünite Kiralamalarında Yetkilendirildiği Protokol” kapsamında, ticari ünitelerin üçüncü kişilere kiralanmak suretiyle işlettilmesinden elde edilen peşin kira bedellerini, 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında takip etmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 296'ncı maddesinde; 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabının, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak, gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirler ile uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki gelecek yıllara ait gelirler hesabında kayıtlı tutarlardan tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalan peşin tahsil edilmiş gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı, 297'nci maddesinde; gelecek aylara ait olarak peşin tahsil edilen gelirlerin, ilgili oldukları ay sonlarında tahakkuk ettirmek üzere bu hesapta izleneceği düzenlenmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in 298'inci maddesinde; peşin tahsil edilen gelirlerin, içinde bulunulan aya ait olan kısmı 600 Gelirler Hesabına, sonraki aylarda tahakkuk ettirilmesi gereken kısmı bu hesaba, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenler 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabına alacak, tahsil edilen tutarın tamamı 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği,

Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabında kayıtlı tutarlardan ilgili oldukları ay sonlarında gelir olarak tahakkuk ettirilenlerin bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in 347'nci maddesinde; Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabının, dönem içinde tahsil edilen ancak, gelecek yılların faaliyet hesaplarına dâhil edilecek olan gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı, 348'inci maddesinde; peşin tahsil edilen gelirlerden içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenlerin ilgili oldukları yılda tahakkuk ettirmek üzere bu hesapta izleneceği ifade edilmiştir.

Yine 349'uncu maddesinde peşin tahsil edilen gelirlerin, içinde bulunulan aya ait olan kısmı 600 Gelirler Hesabına, gelecek aylarda tahakkuk ettirilmesi gerekenler 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına, içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemlerde tahakkuk ettirilmesi gerekenler bu hesaba alacak, tahsil edilen tutarın tamamı 100 Kasa Hesabı

veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan tahsil edilen tutarın tamamı 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği,

Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabında kayıtlı tutarlardan tahakkuk zamanına bir yıldan az süre kalanlar dönem sonunda bu hesaba borç, 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği, Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabında kayıtlı tutarlardan ilgili oldukları ay sonlarında gelir olarak tahakkuk ettirilenlerin bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği hükümlerine yer verilmiştir.

İdare tarafından üçüncü kişilere yapılan “Ticari Ünite Kiralamalarında” sözleşme süresi en fazla üç yıl olarak uygulanmaktadır. Bu çerçevede yapılan kiralamalarda standart uygulanan süre, çay ocağı, kafeterya işletilmesi işinde “üçer aylık” dönemler halinde peşin; bankamatik, Posta ve Telgraf Teşkilatı hizmetleri işinde ise “yıllık” dönemler halinde peşin ödenmesi şeklindedir. Yapılan standart sözleşmelerde bu husus düzenlenmektedir.

Ancak belirlenen dönemlerde peşin tahsil edilen kira gelirleri için mevzuatın hükmettiği 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı ile 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı kullanılmamaktadır. Böylelikle yıllık/üçer aylık peşin tahsil edilen kira bedelleri tahsil edildiği dönemde düzenlenerek ait olduğu gelecek aylarda ve yıllarda mali tabloda yer almamaktadır. Bu uygulama muhasebe ve mali tablo ilkelerine; dönemsellik, tutarlılık, tam açıklama ilkelerine aykırılık oluşturmaktadır.

İdare, ticari ünite kiralamalarından elde edilen ve peşin tahsil edilen kira bedellerinin takibi için bir yazılım programı çalışması başlatıldığını ve ilgili muhasebe kayıtlarının yapılacağını bildirmiştir.

Mevzuat hükmüne uygun olarak, peşin tahsil edilen kira gelirlerinin “gelecek aylara /yıllara ait gelirler” kaydının yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Tahsil Edilemeyen Alacakların Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına Aktarılmaması

İdarede, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenen faaliyet alacaklarının, tahsil edilemediği halde takibe alınmadığı ve 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında izlenmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Faaliyet alacakları” başlıklı 50'nci maddesinde; faaliyet alacakları hesap grubunun, kamu idarelerince gelir olarak tahakkuk

ettirilen ve bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili öngörülen her türlü vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar, diğer gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabının işleyişi ile ilgili 53'üncü maddesinde; Gelirlerden Alacaklar Hesabında kayıtlı tutarlardan ilgili servislerce, takibe sevk edilen alacak tutarlarının bu hesaba alacak, 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının niteliğini açıklayan 54'üncü maddesinde; Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının; mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, diğer gelirler ve sermaye gelirlerinden ortaya çıkan alacaklardan takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Hesaba ilişkin işlemler ile ilgili 55'inci maddesinde;

“(1) Gelirlerden takipli alacaklar hesabına ilişkin takibe alma işlemleri aşağıdaki açıklamalara göre yapılır:

a) İlgili servislerce muhasebe servisine bildirilen takibe alınmış olan alacakların takip kayıtları, düzenlenecek muhasebe işlem fişi ile ilgili hesaplara kaydedilerek yapılır.

b) İlgili servislerce takibe alma işlemi gün sonuna kadar muhasebe servisine bildirilir.

(...)” denilmektedir.

Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenen alacaklardan, tahsil edilemeyenler için takibe alma işlemleri yapılarak ilgili alacağın 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, işyurdu faaliyetleri kapsamında Adalet Bakanlığının harcama birimlerine önceki yıllarda yapmış olduğu mal ve hizmet satışından dolayı ortaya çıkan faaliyet alacaklarının halen tahsil edilemediği, söz konusu alacaklar için takip işlemlerinin başlatılmadığı tespit edilmiştir.

İdare, bulgu konusu hatalı uygulamanın düzeltilmesi için ödenek gönderilen Bakanlığın tüm teşkilatına 19.04.2024 tarihli 6644 ve 6639 sayılı yazılar ile gerekli bilgilendirmenin yapıldığını belirtilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükmü gereğince tahsil edilemeyen faaliyet alacaklarının takip işlemlerin yapılması ve alacakların 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına kayıt edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Taşınmazlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Kayıtlı Değerine Eklenmemesi

Maddi duran varlık hesaplarında kayıtlı duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmek yerine, doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 170'inci maddesinde; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilip amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı, bunların dışında maddi duran varlıklar için yapılan her türlü harcamanın gider olarak kaydedileceği belirtilmiştir.

47 sıra nolu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında; Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te yer alan taşınmazlar için 34.000 TL'yi aşmayan duran varlıkların %100 amorti edileceği; aynı maddenin üçüncü fıkrasında, hesaplarda kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan belirtilen limiti aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği belirtilmiştir. Söz konusu Tebliğ'in 6'ncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "*Bu limitler, gerektiğinde Maliye Bakanlığınca güncellenerek yılı Kasım ayı sonuna kadar duyurulur.*" düzenlenmesine istinaden mevcut limit taşınmazlar için 114.000 TL olarak belirlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; duran varlıklar için yapılan harcamalardan belirtilen limitleri aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edilerek ilgili duran varlığın kayıtlı değerine eklenmesi gerektiği açıktır.

Yapılan incelemede; duran varlıklar için, büyük yapım onarım kapsamında yapılan değer artırıcı harcamaların varlığın maliyetine eklenmek yerine doğrudan giderleştirildiği görülmüştür. Bu durum mali tablolarında 630 Giderler Hesabının ve ilgili maddi duran varlık hesaplarının gerçek değerlerinin yansıtılmalarına ve mali tablonun gerçek, fiili duruma uygun bilgi üretmesine engel teşkil etmektedir.

İdare, bulgu konusu hatalı uygulamanın düzeltilmesi için tüm taşra birimlerine 19.04.2024 tarihli 6640 ve 6644 sayılı yazılar ile gerekli bilgilendirmenin yapıldığını bildirmiştir.

Mevzuata uygulugu ve mali tabloların gerçek bilgi üretmesini teminen binalar için yapılan değer artırıcı harcamaların giderleştirilmeden, Binalar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Ticari Ünitelere Ait Ortak Gider Tüketim Bedelinin Tahsilatının Yapılamaması, Tahsilata İlişkin Takip Sisteminin Kurulmaması ve Kontrollerin Geliştirilmemesi

İdarece yapılan ticari ünite kiralamalarında, kiracılar tarafından hesaba yatırılması gereken ortak gider tüketim bedellerinin tahsilatının tam olarak sağlanmadığı, buna ilişkin takip sisteminin kurulmadığı, gerekli kontrollerin oluşturulmadığı tespit edilmiştir.

İşyurtları Kurumu Daire Başkanlığının Ticari Ünite Kiralamalarında Yetkilendirildiği Protokol kapsamında gerçekleştirilen “ticari ünite kiralama” sözleşmelerinin elektrik, su, doğalgaz vb. bedellerinin düzenlendiği 18’inci maddesinde; kiralanacak alanların elektrik, su, doğalgaz, ısıtma, soğutma, havalandırma vb. ortak gider tüketimleri, kiracının kendi adına yaptıracığı abonelikler üzerinden ödeneceği, abonelik işleminin mümkün olamaması durumunda; bahsi geçen tüketimlerin ölçülebilmesi için gerekli araçlar kiracı tarafından temin edilerek ve güncel tarifeler üzerinden usulüne uygun, eksiksiz ve aylık olarak iş yurdu kurumu hesabına yatırılacağı, ortak giderler genel bütçeden karşılanıyor ise o bütçenin hesabına yatırılması gerektiği düzenlenmiştir.

Sözleşmenin 22’nci maddesinde, şartname ve Adalet Bakanlığının gelir getirici yerlerin kiralanması konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı ile imzaladığı Protokol, kira sözleşmesinin ekini teşkil eder şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Buna göre, kendi adına abonelik yaptıramayan kiracılar ortak tüketim giderlerini, bu gideri karşılayan idare-genel bütçe veya işyurdu- hesabına yatıracaktır. Elektrik, su, doğalgaz,

ısıtma, soğutma, havalandırma vb. ortak gider hangi kurum bütçesinden karşılandı ise kiracının gerekli araçları temin ederek güncel tarifelere göre eksiksiz usulüne uygun olarak (süzme sayaç veya pay ölçer ile) hesaplanan kendi payına düşen tutarı aylık olarak o kurum hesabına yatırması gerekmektedir. İdare tarafından ise kurum geliri olan bu tutarların takip ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

İdare hesabına ortak tüketim giderlerinden sadece elektrik bedellerinin gönderildiği, ısıtma, soğutma, havalandırma, su giderine ilişkin ödeme yapılmadığı, yapılan elektrik bedeli ödemelerinin hangi bütçeden karşılandığına bakılmaksızın İdareye gönderildiği tespit edilmiştir.

Ticari ünitelerin bulunduğu idarelerde ortak giderler, bazı dönemler İdare bütçesinden karşılanıyor iken, aynı ticari ünite ortak gideri bazı dönemlerde de genel bütçe ödenekleri ile karşılanabilmektedir. İdarenin elinde hangi dönem hangi ünitelerin ortak giderlerinin kiracı tarafından yatırılacağına dair bir takip sistemi ve bilgisi bulunmamaktadır. Bu nedenle kurumda kiracılardan tahsil edilmesi gereken ortak gider tüketim bedel tutarı ya da eksik tahsilat tutarı bilgisi yoktur. İdare tarafından sadece hesaba yatırılan elektrik tutarlarının kaydı yapılmaktadır. Ticari ünite tarafından ne kadar ortak katılım bedeli yatırılıyorsa İdare tarafından o kadarı gelir kaydedilmektedir. Ayrıca genel bütçeden karşılanan elektrik bedelleri genel bütçeye aktarılması gerekirken çoğunlukla İdareye yatırılmaktadır. Takip sistemi kurulmaması nedeniyle ticari ünitenin borç tutarı ve buna ilişkin tahsilatının takibi yapılamamaktadır.

İdare, ticari ünitelere ait ortak tüketim bedellerinin tahsil edilerek, ilgili bütçe hesabına yatırılması için tüm birimlere 11.05.2022 tarihli ve 7631 sayılı yazı ile gerekli bilgilendirmenin yapıldığını bildirmiştir.

İdare tarafından ticari ünitelerin, sözleşme hükümlerine uygun olarak İdare bütçesinden karşılanan tutarlardan kendi hisselerine düşen ve Kurum hesabına yatırılması gereken elektrik, su, doğalgaz gibi ortak gider bedellerinin tahsilatı için öncelikli olarak takip sisteminin kurulması ve kontrollerin geliştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan ve Belirli Bir Süreyi Gerektiren Mal Alımlarında Sözleşme İmzalanmaması

Doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen ve belli bir süreyi gerektiren mal alımlarında İdarenin yüklenici ile sözleşme imzalamadığı görülmüştür.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan temine ilişkin açıklamalar" başlıklı 22'nci maddesinin 22.1.1.3. alt bendi gereğince, doğrudan temin kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunludur. Dolayısıyla İdare ile yükleniciler arasında belli bir süreyi gerektiren mal alımlarında sözleşme imzalanarak mevzuata uygun işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede, doğrudan temin yöntemiyle yapılan ve teslimi belirli bir süreyi gerektiren mal (sebze ve meyve vb.) alımlarında sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir.

İdare, bulgu konusu hatalı uygulamanın düzeltilmesi için ödenek gönderilen Bakanlığın tüm teşkilatına 19.04.2024 tarihli 6643 ve 6644 sayılı yazılar ile gerekli bilgilendirmenin yapıldığını bildirmiştir.

Doğrudan temin yöntemiyle yapılan ve belirli bir süreyi gerektiren mal alımlarında İdarenin yüklenici ile sözleşme imzalamasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Ticari Ünitelere Ait Ortak Gider Tüketim Bedelinin Tahsilatının Yapılmaması, Tahsilata İlişkin Takip Sisteminin Kurulmaması ve Kontrollerin Geliştirilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yapılmıştır.
Hurdaya Ayrılan Maddi Duran Varlıkların Kayıt Altına Alınmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yapılmıştır.
İdare Tarafından Yapılan Bina Alım, İnşa, Onarım ve Demirbaş Alımlarının Varlık Hesabına Dönüştürülmemesi, Doğrudan Giderleştirilmesi	2022	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yapılmıştır.
İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde ve Kullanımında Bulunan Taşınmazların Envanter ve Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yapılmıştır.
Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Gelecek Aylara/Yıllara ait Gelirler Hesabında Takip Edilmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yapılmıştır.
Tahsil Edilemeyen Alacakların Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına Aktarılmaması	2022	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yapılmıştır.
Taşınmazlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Kayıtlı Değerine Eklenmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu yapılmıştır.